

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

พัฒนาการของหมอลำในเมืองอุบลราชธานี

ชื่อผู้เขียน

นางสาวพรสวรรค์ เกาต์ทวี

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์	ประธานกรรมการ
อาจารย์สายชล สัตยานุรักษ์	กรรมการ
อาจารย์อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

“พัฒนาการของหมอลำในเมืองอุบลราชธานี” เป็นการศึกษาถึงรูปแบบการแสดงของหมอลำ การปรับเปลี่ยนและพัฒนาการของหมอลำ ความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงกับปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการของหมอลำ

ผลการศึกษาปรากฏว่า ก่อนปี พ.ศ. 2510 มีหมอลำที่ทำการแสดง ได้แก่ หมอลำพื้น หมอลำกลอน หมอลำชิงชู้ และลำเรื่องต่อกลอน เป็นหมอลำที่แสดงอย่างเรียบง่ายไม่สลับซับซ้อน การแสดงแต่ละครั้งมีผู้แสดงจำนวนน้อย การแต่งกาย เครื่องดนตรี การลำ การเดิน เป็นแบบพื้นเมือง โดยเน้นเนื้อหาทางด้านบทลำที่สื่อและแสดงถึงภูมิปัญญาตลอดจนวิถีชีวิตของคนในพื้นที่หมอลำในยุคนี้จึงมีหน้าที่ทั้งเป็นผู้ให้ความบันเทิงและสืบทอดวัฒนธรรม ซึ่งเข้ากับสภาพเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมที่ผลิตเพื่อการยังชีพ ทำให้ผู้คนในพื้นที่ต้องสร้างระบบความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือญาติและการผูกเสี่ยว เพื่อประกันความอยู่รอด

หลังปี พ.ศ. 2510 เศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงจากการเกษตรเพื่อยังชีพเป็นการผลิตเพื่อการค้า ความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติและการผูกเสี่ยวเริ่มลดความสำคัญลงเมื่อมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ยึดถือกำไรและขาดทุนเข้ามา หมอลำที่เป็นที่นิยมในยุคนี้ ได้แก่ หมอลำเพลิน ลำเรื่องต่อกลอน หมอลำกลอน หมอลำกลอนซิ่ง ซึ่งเป็นหมอลำที่ปรับเปลี่ยนและพัฒนาในรูปแบบมาอย่างต่อเนื่องจากแบบพื้นถิ่นแล้วผสมผสานกับการแสดงพื้นเมืองของภาคกลาง(ลิเก) มีการรับรูปแบบการแสดงของชาติตะวันตกและนำเอาการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งเข้ามาผสมผสานทำให้หมอลำมีการแสดงที่สลับซับซ้อนทั้งในด้านรูปแบบ การจัดองค์กร การจัดสรรรายได้ ตลอดจนเน้นถึงความบันเทิงเป็นหลัก

Thesis Title	The Development of Mawlum Tradition in Ubonratchatani	
Author	Ms. Pornsaung Thowtawee	
M.A.	History	
Examining Committee :	Professor Dr.Nidhi Eoseewong	Chairman
	Lecturer Saichol Sattayanurak	Member
	Lecturer Attachak Sattayanurak	Member

Abstract

“Development of Mawlum in Ubonratchatani” is a study of forms of Mawlum performance, adaptation and development of Mawlum performance, and the relationship and connection of the performance with factors which bring about the adaptation and development of the Mawlum performance.

It appears from the study that before 1967 the Mawlum performance consisted only of 4 types: Mawlum Puen, Mawlum Klom, Mawlum Ching Chu, and Lum Ruang Toh Klom. The performance style was simple without complexity. The number of performers in each performance was few. The costume, musical instruments accompanied the performance, and the singing and dancing style were within the traditional style of Isan. The emphasis was in the content of the performance that conveyed local wisdom and way of life of local people. The function of Mawlum in this period is thus entertaining and transference of culture from one generation to the next. The performance is in harmony with the economy of agricultural subsistence widely practiced then which also encouraged the kinship-based social relationship and the creation of special relationship in the Sieo system.

After 1967 agricultural subsistence has been supplanted by commercialization. The kinship-based relationship and the Sieo system decline in importance when they are confronted with capitalistic economy that aims only at profit-making. The types of Mawlum that become

popular at this time are Mawlum Ploen, Lum Rueng Toh Klom, and Mawlum Sing. These types are adaptations of the traditional style to the performing genre of the Central plain (Likay for example). In addition, the Mawlum performance also absorbs Western performing art and the performance of the so-called "Thai Country Music" into its style. As a result, the Mawlum performance becomes complex in form, organization and income-sharing system. It also emphasizes entertainment over other aspects of Mawlum performance.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University